

Sovjetska Rusija bo imela se tajnosti atomske energije

nanji komisar Molotov
svari pred formiranjem blok

AVEZNIŠKA KON-
ROLA JAPONSKE

7. nov.—Zunanji komisar Molotov je v svojem govoru na predvečer 28-letnice ruske revolucije dejal, da ruska bomba ne bo ostala v tajnosti in da bo Sovjetska unija imela atomske energije in druge stvari. On je tudi poudaril svet pred formiranjem blokov zunaj velike zveze, ki tvorijo Rusija, Amerika in Britanija.

Želim, da se naša dežela, ki cvete in poseduje poleg atomske energije mnogo drugih stvari, je rekel Molotov v svojem govoru v dvorani vrhovne sovjetske v Krimlinu. "Danes govorim o državi, ki ima največjo atomske energije in ta ne bo ostala izključna posest ene države ali ozkega kroga državljanov. Iz tega razloga ne sme izbrati atomske bombe služiti sredstvo sile v mednarodni politiki ali vplivati na bodočo prihodnost narodov. Kot ena unicevalna sila atomske energije ne bi bila preizkušena v vojni. On se je izrazil o potrebi zvišanja življenjskega standarda v Rusiji, ki utrpela ogromne izgube v letni vojni. On se je izrazil o potrebi zvišanja življenjskega standarda v Rusiji, ki utrpela ogromne izgube v letni vojni. On se je izrazil o potrebi zvišanja življenjskega standarda v Rusiji, ki utrpela ogromne izgube v letni vojni.

Lewis zmagal na konferenci

Postal je član
eksekutivnega
odbora

Washington, D. C., 7. nov.—John L. Lewis, predsednik rudarske unije UMWA, se je pridružil delegatom Ameriške delavske federacije na konferenci reprezentantov delavcev in delodajalcev z namenom, da zmanjša volilno silo delegatov Kongresa industrijskih organizacij in dobil pozicijo v eksekutivnem odboru.

Philip Murray, predsednik CIO, je označil akcijo Lewisa in Williama Greena, predsednika Ameriške delavske federacije, za "blitz". Člani eksekutivnega odbora bodo imeli odločilno besedo v zadevah, ki se nanašajo na metode in sredstva za doseg industrijskega miru in odpravo sporov.

Delegati CIO so predlagali, naj štirje člani tvorijo eksekutivni odbor, toda naleteli so na opozicijo pri Lewisu in Greenu. Za člana tega odbora je bil imenovan tudi T. C. Cashen, reprezentant neodvisnih železniških bratovščin. Število članov eksekutivnega odbora je bilo povečano na osem. To je zmaga za Lewisa in Greena.

Lewis je protestiral, ker je Murray rabil besedo "blitz". Očitno je Murrayju, da se poslužuje nemške terminologije in hoče ustvariti vtis, da so metode hitlerjanske. "Jaz predstavljam toliko ljudi, ki delajo za življenjski obstanek kot kateri koli drugi na tej konferenci," je rekel Lewis. "Mislim, da so rudarji upravičeni do reprezentacije. Povabljeni smo bili na to konferenco in prisvajamo si te pravice in privilegije kot druge delavske organizacije."

Murray je odgovoril, da njegov namen ni bil zapostavljati rudarjev in njihove organizacije, katero visoko čisla. Iz tega razloga Lewisova opazka ni na mestu.

Pospešitev demobilizacije vojakov

Washington, D. C., 7. nov.—Kongresnik Shafer, republikanec iz Michigana, zbira podpise na petico z namenom, da se pospeši demobilizacija vojakov. Če bo petico podpisalo 218 kongresnikov, bo zavzela obliko zakonskega načrta. Shafer je za takojšnjo odpuščanje iz armade onih vojakov, ki služijo dve leti.

Unija CIO zmagala pri volitvah

Chicago, 7. novembra.—Unija United Farm Equipment & Metal Workers (CIO) je zmagala pri volitvah, ki so se vršile v tovarnah International Harvesting Co. in McCormick Co. Dobila je večino glasov in postala predstavnik vseh delavcev pri kolektivnih pogajanjih. Volitve so se vršile pod nadzorstvom federalnega delavskega odbora.

Člani češke vlade resignirali

Praga, Čehoslovakija, 7. nov.—Člani vlade so resignirali in nova je bila takoj formirana iz dveh izpremembama. Predsednik nove, kakor prejšnje, je Zdenek Fierlinger. Komunisti so obdržali poziciji notranjega ministrstva in ministrstva prosvete.

ruskih armad, ki so porazile japonske sile v Mandžuriji, Koreji in na otoku Sahalinu.

Domače vesti

Obisk

Chicago.—Glavni urad SNPJ je obiskal Charles La Saker iz Eveletha, Minn., ki je bil odpuščen iz armade.

Zopet v civilu

Bridgeport, O.—Iz armade so bili častno odpušteni: Frank Matko ml., ki je bil 20 mesecev v ujetništvu v Nemčiji; Henry Potnik, ki je služil več let na Pacifiku, in Henry Strauss. Na dopustu pa se nahajata Frank Hochevar in Anthony Godec ml. V bližnjem Bannocku sta bila odpuščena tudi sinova družine Frank Černe. Vsi so člani SNPJ.

Hutchinson, Pa.—Tukaj so bili častno odpušteni od vojakov Albert Lazar, William Lazar, John Lazar in Louis Chesnik, vsi člani društva 683 SNPJ.

Iz Clevelanda

Cleveland.—Po večletni bolezni je umrla v Euclidu Florence Zupancić, stara 24 let. Zapušča starše, poročeno sestro, brata in več sorodnikov.—Častno je bil odpuščen od vojakov Steve L. Kainec iz Warrensville Heights, v armadi 51 mesecev, enako tudi Harry S. Turk od istotam, v armadi 33 mesecev, 20 mesecev v Evropi.—V bolnišnici Polyclinic je srečno prestopil operacijo Joe Milavec iz Collingwooda.

Wedemeyer odletel na Kitajsko

Komunisti zahtevajo
vajo odpoklic
ameriških čet

Čungking, Kitajska, 7. nov.—General Albert C. Wedemeyer je odletel iz Tokija v Peiping, Kitajska, kjer bo imel razgovore s poveljniki ameriških pomorščakov in letalske sile. On je poveljnik ameriških oboroženih sil na Kitajskem.

Wedemeyer je konferiral v Tokiju z generalom MacArthurjem, prej pa z admiralom Nimitzom v Pearl Harborju, Hawaji. Poročilo iz Tientsina pravi, da bodo ameriške čete odpoklicane iz severnih kitajskih pokrajin in poslane domov.

General George E. Stratemeyer, poveljnik ameriške letalske sile na Kitajskem, general K. E. Rockey, poveljnik ameriških pomorščakov na Kitajskem, in general William A. Worton bodo konferirali z Wedemeyerjem v Peipingu. Konferenca je bila sklicana zaradi protestov kitajskih komunistov proti ameriški vojaški intervenciji v prilog kitajski centralni vladi v nenačrtovani vojni med komunisti in silami te vlade. V Washingtonu in Čungkingu so zanimali komunistične obdolžitve glede intervencije.

Dokazano je, da so ameriški transporti prevažali čete kitajske vlade v severne kitajske pokrajine in Mandžurijo, kjer so zdaj v akciji proti komunističnim silam. Nepotrjeno poročilo pravi, da je bilo 19 ameriških pomorščakov ubitih v bitkah s kitajskimi komunisti.

Kitajska civilna vojna se nadaljuje. Poročila trdijo, da so bile vladne čete poražene v bitkah s komunisti v provinci Suiyuan in na fronti v bližini Peipinga. Komunistične sile so okupirale strateške pozicije ob progi železnice Kweisui-Paotow in v drugih krajih.

Frankenstein poražen v Detroitu

Demokratska zmaga
v New Yorku

Detroit, Mich., 7. nov.—Edward J. Jeffries je bil ponovno izvoljen za župana z večino okrog 57,000 glasov. Richard T. Frankenstein, podpredsednik avtne unije, ki je imel podporo pri ujetih Kongresa industrijskih organizacij, je bil poražen. Unije Ameriške delavske federacije so podpirale Jeffriesa.

Skoro 510,000 volilcev se je udeležilo volitev, rekordno število. Unije CIO so izvojevale delno zmago, ker je George Edwards dobil največje število glasov kot kandidat za mestnega odbornika. On bo postal predsednik mestnega sveta in naslednik župana.

New York, 7. nov.—Demokrat William O'Dwyer je bil izvoljen za newyorškega župana z veliko večino glasov. On je bil kandidat tudi Ameriške delavske stranke.

O'Dwyer je dobil 1,119,225 glasov, sodnik Jonah J. Goldstein, kandidat republikanske stranke, katerega je podpiral governor Thomas Dewey, pa 434,050 glasov. Tretji kandidat za župana, Newbold Morris, je dobil 399,437 glasov.

Cleveland, O., 7. nov.—Sedanjí župan Thomas A. Burke je zmagal pri volitvah. On je demokrat. Dobil je 125,654 glasov, njegov protikandidat Ray C. Miller, republikanec, pa 59,791 glasov. Governor Lausche je čestital Burkeju, ker je zmagal pri volitvah.

Bridgeport, Conn., 7. nov.—Socialist Jasper McLevy je bil ponovno izvoljen za župana tega mesta. To bo že njegov sedmi termin. McLevy je dobil 10,000 več glasov kot njegova dva protikandidata na listi republikanske in demokratske stranke.

General De Gaulle resigniral

Levičarji zahtevajo
podržavljenje
industrij

Pariz, 7. novembra.—General Charles de Gaulle je resigniral kot začasni predsednik francoske republike in narodna skupščina je sprejela resignacijo. To je v soglasju z izidom splošnih volitev. Člani skupščine so za to, da De Gaulle obdrži predsedništvo za dobo sedmih mesecev. V tem času bo sestavljena ustava četrte francoske republike. Resignacija je le formalnost.

Dominantni levičarski blok v skupščini se je izrekel za poddržavljenje vseh glavnih francoskih industrij. Ta blok tvorijo komunisti in socialisti.

Program, katerega je levičarski blok osvojil, določa delavsko soudeležbo v vodstvu industrij in vladno kontrolo zunanje trgovine. Socialisti in komunisti so naglasili potrebo kooperacije med zavezniškimi vesilami.

Industrije, ki naj se poddržijo, vključujejo rudarsko, jeklarsko in druge, kakor tudi banke in kreditne zavode.

Belgijski kralj je podpiral naciste

Bruselj, Belgija, 7. novembra.—Predsednik vlade Achille van Acker je dejal, da je belgijski kralj Leopold, ki biva v Švici, podpiral naciste. On je po sestanku s Hitlerjem l. 1940 obsojal Veliko Britanijo, ker je na belgijsko ljudstvo v borbi proti nemški okupaciji sil. Acker je dejal, da se je Leopold tudi izrekel za ekonomsko unijo med Belgijo in Nemčijo.

ZAVEZNIŠKE SILE OSVOJILE AMERIŠKI PROGRAM

Načrti glede aretacije
nacistov odobreni

TOLMAČENJE POTSDAMSKE IZJAVE

Berlin, 7. nov.—Reprezentanti štirih vesil—Amerike, Rusije, Velike Britanije in Francije—so se končno sporazumeli glede programa denacifikacije Nemčije in osvojlili onega, ki ga je sestavila ameriška komisija. Priporočila te komisije so odobrili ruski in francoski uradniki, britski pa so se nekaj časa obotavljali. Poročilo pravi, da so ga tudi slednji odobrili.

Program, orisan v ameriški poslanici, določa mandatno aretacijo skoro 900,000 Nemcev, ki so bili člani nacistične stranke v maju l. 1937. Na britsko sugestijo je zavezniški vrhovni svet sprejel predlog, da se seznam omeji na 580,000 nacistov v štirih okupacijskih conah.

Sporazum glede liste nacistov, podvrženih odstranitvi iz javnih uradov, kakor tudi privatnih pozicij, je bil tudi dosežen. Po tekoče so nastale v zvezi s tolačenjem deklaracije, ki je bila objavljena po zaključku konferencie velike trojice v Potsdamu. Ta se je glasila:

"Vsi člani nacistične stranke, ki so se udeleževali njenih aktivnosti v večjem ali manjšem obsegu, in vse druge osebe, ki ovirajo izvajanje programa zavezniških okupacijskih sil, morajo biti odstranjene iz javnih uradov in odgovornih pozicij v privatnih podjetjih."

Reprezentanti štirih vesil so se zedinili in osvojili ameriški program. V smislu tega programa se včlanjenje v nacistični stranki pred prvim majem l. 1937 smatra za dokaz dejanske udeležbe v aktivnostih nacistične stranke.

General Dwight D. Eisenhower je nedavno izjavil, da denacifikacija dobro napreduje v ameriški okupacijski coni. Civilna kontrola, ki se razlikuje od vojaške, ko kmalu prišla v območje nemških administracij.

Komunisti za odpravo trustov

Bidault predlaga ustanovitev koalicijske vlade

Pariz, 7. nov.—Maurice Thorez, vodja komunistične stranke, je dejal, da mora biti nova francoska ustava izraz novega tipa demokracije, bazirana na odpravi trustov.

Thorez je govoril na seji centralnega odbora svoje stranke. On je napadel socialiste, ki so se izrekli proti združitvi s komunisti, kakor tudi republikanško stranko. Dejal je, da so se v tej stranki zbrali stari nazadnjaki, ki skušajo varati francosko ljudstvo. Thorez je poudarjal, da mora zakonodajni program bazirati na ekonomskih in političnih smernicah, katere je začrtal svet narodnega odpora in potrdili delegati levičarskih grup.

Program določa preklje državnih subvencij verskim šolam, poddržavljenje rudnikov, bančnih zavodov, industrij, varovalnih kompanij, trgovske mornarice in trustov.

Georges Bidault, zunanji minister in ustanovitelj republikanske stranke, je dejal, da je za formiranje koalicijske vlade, katero naj bi tvorili republikanci, komunisti in socialisti. Tako vlada ne bi smela izvajati ekonomskih in političnih smernic levičarskih grup. Lige za človeške pravice in Zveze francoskih delavskih unij.

Bivši finski voditelji aretirani

Postavljeni bodo
pred sodišče

Helsinki, Finska, 7. nov.—Osem bivših finskih voditeljev, med temi bivši predsednik Risto Ryti, je bilo aretiranih in obtoženih odgovornosti za vstop Finske v vojno proti Rusiji na strani nacistične Nemčije, pravi naznanilo.

Poleg Rytiya so bili aretirani bivši premier J. V. Rangel; Vaino Tanner, bivši finančni minister in vodja stranke socialnih demokratov; Henrik Ramsay, bivši zunanji minister; T. M. Kivimäki, bivši poslanik v Berlinu; Antti Kukkonen; bivši prosvetni minister; Tyko Reinikka, bivši finančni minister, in Edwin Linkomies, bivši premier.

Vsi bodo postavljeni pred ljudsko sodišče, katero je ustanovil parlament zadnji teden. Pričakuje se, da se bo obravnavala proti obtožencem kmalu pričela. General Rudolf Walden je tudi obtožen odgovornosti za vstop Finske v vojno, a ni bil aretiran, ker je nevarno bolan.

Tanner, dominantna politična osebnost, je obtožen, da je zavrnil ponudbo Velike Britanije in Amerike za posredovanje med Finsko in Rusijo v jeseni l. 1941. On, Ryti, Linkomies, Walden in Reinikka so tudi obtoženi, da so ignorirali slično ponudbo ameriške vlade v marcu l. 1943.

Porast produkcije premoga v Porurju

Vprašanje nasilčevanja Nemcev v ospredju

Essen, Nemčija, 7. nov.—Produkcija premoga v Porurju se je v zadnjih tednih povečala, toda nemški civilisti ga ne morejo dobiti. Premogovniki so pod kontrolo britskih vojaških avtoritet. Te so naznanile, da je produkcija premoga znašala 4,200,000 ton v oktobru. Dosega je tretjino največje produkcije pod nacistično kontrolo v predvojni dobi.

Pričakuje se, da bo cilj, ki so ga postavile britske avtoritete, dosežen. Ta je produkcija 25,000,000 ton premoga za izvoz do aprila prihodnjega leta.

Dva milijona ton premoga iz Porurja so zadnje tedne dobile Francija, Belgija, Holandija, Norveška, Danaka in Luksemburška. Doznava se, da bo premog dostavljen tudi Švici in Švedski. Zaloga čez pet milijonov ton premoga je bila najdena v Porurju, ko so zavezniške sile okupirale pokrajino. Premogovniki, ki so bili poškodovani v bombnih napadih, so obnovili obrat.

Frankfurt, Nemčija, 7. nov.—Amerika bo morala nasilčevati prebivalce v zapadni Nemčiji po izjavi članov posebnega odbora, ki je študiral položaj. Odbor tvorijo reprezentanti Amerike, Velike Britanije in Francije.

Člani odbora so objavili poročilo, ki pravi med drugim, da bodo tisoči Nemcev podlegli stradanju, če ne dobe živil. Pomankanje je akutno in položaj se bo poslabšal v prihodnjih mesecih.

Rusija je odklonila povabilo, naj imenuje reprezentanta za člana odbora. Študija položaja je bila vsled tega omejena na one, ki so pod okupacijo ameriških, britskih in francoskih čet.

Obravnavi proti nacistom 20. novembra

Nuernberg, Nemčija, 7. nov.—Naznanilo pravi, da se bo obravnavala proti vodilnim nacistom

POGOJI PREMIRJA ZA ITALIJO OBJAVLJENI

Zavezniki priznali, da niso izvajali pogojev

POPOLNA ZAVEZNIŠKA KONTROLA

Washington, D. C., 7. nov.—Pogoji premirja za Italijo so bili istočasno objavljeni v Washingtonu, Londonu in v Rimu po 26 mesecih. Kljub objavi bo vzel dolgo časa, preden bo Italija zavzela mesto v mednarodni areni.

Italija je dobila težke pogoje vsaj na papirju. Zavezniki so priznali, da jih niso izvajali v praksi. Sestavljeni so bili v času, ko je bila Italija le poražena država in potem, ko je postala sobojevnica, so bili olajšani.

Premirje je bilo podpisano 3. septembra l. 1943. Pogoji so bili ostrejši od onih, katere so dobile Rumunija, Bolgarija in Ogrska, sateliti nacistične Nemčije. Na podlagi pogojev so zavezniški dobili popolno kontrolo nad vsemi fazami vojaškega, ekonomskega in političnega življenja Italije.

Poleg provizij za ustavev bojevanja, izročitve bojnih ladij, trgovske mornarice, osvoboditve vojnih ujetnikov in odstopenje zavezniškim vseh letalskih in mornaričnih baz vključuje premirje tudi druge, vse obsegoče klavzule. Ena je dala generalu Eisenhowerju pravico uveljavljanja ukrepov, ki so se mu zdeli potrebni in v prilog zavezniškim vojnim naporom. Druga je dala zavezniškom vso oblast v izvajanju odredb glede popolne kontrole političnega in ekonomskega življenja Italije.

Premirje ne vsebuje pogojev glede razpolaganja s italijanskimi kolonijami, ozemljem in lastnine. Nekateri časnikarji so hoteli vedeti, zakaj so zavezniški odlašali z objavo pogojev. Dobili so odgovor, da so poveljniki zavezniških sil vtilili opozicijo proti objavi pogojev, ker bi objava lahko služila Nemcem in luterskemu Mussolinijevemu fašističnemu režimu za propagando.

Italija se smatra kljub objavi pogojev premirja za sovražno državo. Mnenje prevladuje, da mirovna pogodba ne bo podpisana v bližnji bodočnosti, čeprav je Italija napovedala vojno Nemčiji 13. oktobra l. 1943 in s tem postala sobojevnica zavezniškov. Ona je še v uradnem seznamu kot poražena država.

Seversky svari pred historijo

Tokio, 7. nov.—Alexander P. Seversky, sloviti ruski inženir in letalski vesak, je svari pred historijo, ki je nastala po iznajdbi atomske bombe, kakor tudi pred pretiravanjem uničujoče sile tega orožja. Dejal je, da bi 200 bombnikov tipa B-29 povzročilo isto ali še večjo škodo v napadu na Hirošimo in Nagasaki kot sta jo atomski bombi. Seversky je obiskal cesarja Hirohita in mu povedal, da je pokazal pogum, ko se je izrekel za kapitulacijo Japonske pred zavezniškimi silami.

Močna ameriška sila v Italiji

Rim, 7. nov.—Amerika ima še vedno armado 107,000 vojakov v Italiji. Glavni stan armade v Caserti je naznanil, da bo del ameriške sile poslan domov v tem in prihodnjem mesecu. Velika Britanija, kakor Amerika, tudi vzdržuje močno oboroženo silo v Italiji.

pričela v tem mestu 20. novembra, na določeni datum. Nacisti so obtoženi vojnih zločinov.

PROSVETA
"THE ENLIGHTENMENT"GLASILO IN IASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četrti let; za Chicago in okolice Cook Co. \$7.50 za leto, \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cena oglasa po dogovoru. Rokopisi dopisov in nemarodnih listov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil polnino.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138

Datum v oklepaju na primer (November 30, 1945), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam list ne ustavi.

Grmenje v Washingtonu

Tekoča konferenca med zastopniki dela in kapitala, ki se je pričela v pondeljek v Washingtonu na iniciativo Trumanove administracije, nas spominja na znani pregovor: "Dosti grmenja, pa malo dežja." Spominja nas tudi na londonsko konferenco peterih zunanjih ministrov, o kateri je bilo tudi dosti grmenja, rezultat pa — flaska.

Tudi ob otvoritvi te konference, kakor že prej o njenih pripravah, je bilo dosti grmenja. Trumanova administracija ji očividno posveča veliko pozornost in polaga nanjo enako važnost, toda nam se zdi, ko vso stvar opazujemo iz daljave, da bo ostalo večinoma le pri grmenju in votlem bobnenju. Škoditi sicer ne more nikomur, toda je dvomljivo, da bo izdelala kakšen konkreten program večjega pomena za reševanje delavskih sporov, kar naj bi bil njen namen.

Ta skeptičnost se je še povečala, ko čitamo, da vprašanje mezd in profitov sploh ne pride v razpravo na tej konferenci. In vendar je to ključ do tekočega delavskega nepokoja v industrijah. Podjetniški krogi so menda solidno proti temu, da bi se ta konferenca ukvarjala s tem vprašanjem. V imenu delegacije ADF se je izrekel proti tudi William Green, češ, da bi se ob tem spornem vprašanju konferenca gotovo razbila. Na drugi strani insistira Philip Murray, kakor tudi trgovinski tajnik Wallace, da je vprašanje mezd in profita najvažnejše in torej spada pred to konferenco.

Da se je Truman oprijel te bilke in na priporočilo svojega delavskega tajnika Schwelbacha sklical na konferenco, je razumljivo. Delavski nepokoji niso prijetna stvar za nobeno vladno, pa naj bo kapitalistična, liberalna ali delavska. Se manj pa, če se delavski nepokoji širijo po deželi kot prerijski požar in se izražajo v spontanah stavkah ter grožnjami s stavkanjem.

Ce se dežela znajde v velikem stavkovnem valu, ko je v medzemnem gibanju milijone organiziranih delavcev, bi to zadržalo tudi rekonverzijo industrij za civilno produkcijo. Če bi tak val trajal dalj časa, bi lahko povzročil tudi še večjo inflacijo cen, kar bi vse gospodarstvo postavilo še bolj na glavo.

Tako se je ameriški kapitalizem znašel na sodu smodnika, kakor tudi Trumanova vlada. Na eni strani prihaja vedno večja zahteva za zvišanje plače s strani organiziranega delavstva, posebno pa v masnih industrijah, kjer je z odpravo čezurnega dela s poldrugo plačo, kakor tudi z znižanjem plač skozi reklasifikacijo delavcev prišlo do drastičnega padca zaslužka. Na drugi strani pa se kapitalisti z vsemi štirimi upirajo vsakemu primernemu zvišanju plač, čeprav so skoraj vse industrije, posebno pa velike korporacije finančno tako podkovane kot še niso bile nikdar v zgodovini, kajti v zadnjih letih so nagrmadile gigantne rezerve.

Industrijske rezerve danes faktično znašajo blizu 50 milijard dolarjev — čez 25 milijard več kot znašale pred štirimi, petimi leti. Poleg tega jih je kongres še pred Pearl Harborjem zavaroval v raznimi provizijami v davčnem zakonu: s povrnitvijo večjega dela nadprofitnega davka in z raznim drugim davčnim žongliranjem ("carry back and carry forward and sideways").

V ušesih navadnega zemljana se vse to lahko glasi kot hokus-pokus, toda kapitalistom bo to davčno žongliranje prineslo okrog šest milijard dolarjev. V prihodnjih par letih bodo namreč lahko vladi predložili račun za to vsoto, češ, da jim vlada dolguje toliko in toliko v smislu davčnega zakona iz leta 1941-42. Poleg tega bodo po novem davčnem zakonu, ki stopi v veljavo z novim letom, korporacije deležne tudi velikega davčnega znižanja — za blizu tri milijarde dolarjev na leto.

Tako se godi onemu, v čigar službi je vlada. Po vsakih kongresnih in predsedniških volitvah se ameriško zaslepljeno in politično nezrelo delavstvo raduje svojih "velikih zmag", od katerih ima koristi pa le vrhna plast. Majhni ščurki med "free enterprizerji" imajo vsaj to zadovoljenje, da v kongresu in tudi drugih vladnih krogih, enako tudi po meščanskem tisku etc., pretakajo krokodilske solze, da je "majhen biznis steber dežele". Ampak smetano pobirajo oni, ki so bili rojeni z zlato ali vsaj s srebrno žlico v ustih in ki so gospodarji velikih korporacij. Delavstvo pa je deležno batin.

Tudi ta Trumanova konferenca med "delom in kapitalom" ne bo spremenila te igre. Če se "posreči", to je, če je ne doleti enak flaska kot je zadnjič londonsko konferenco zunanjih ministrov, tedaj bo mogoče dosegla toliko, da bo nekoliko zadržala veliko reakcijo v kongresu (pardon! "prijetelje", ki so se spremenili v sovražnike), ki grozi udariti z novim bičem po vsem organiziranem delavstvu kot plačilo za "no strike pledge" med vojno in za gigantno vojno produkcijo.

Ta reakcija obeta udariti po delavstvu z dvema bičema: 1) z novim antidelavskim zakonom v obliki Richbergovega osnutka, ki bi unije pahnul vsaj za 50 let nazaj, in 2) z novim priporočilom odseka nižje zbornice za vojaške zadeve, po katerem bi unije ne smele izdati nobenega centa za politično akcijo, kakor tudi izgubile pravico do kolektivnega pogajanja, ako bi jih podjetniki provocirali na stavko predno poteče pogodba. Odsek namreč priporoča tako "izboljšanje" (!) notoričnega Smithovega zakona.

William Green je imel najbrže v mislih ta grozeči naval reakcije v kongresu, ko je prvi dan konference izrazil strah pred njenim flaskom, to je, če bi si zastopniki obeh skupin skočili v lase radi meznega in profitnega vprašanja. V tem primeru bi zakrila tudi reakcija v kongresu in udarila z vso silo po delavstvu.

V resnici bi delavstvo veliko več doseglo tako proti reakciji v kongresu, kakor tudi na gospodarskem polju, če bi sklicalo ve-

Glasovi iz
naselbin

TO IN ONO

Bellingham, Wash. — Pravkar sem poslušal predsednikov govor — priporočilo kongresa za splošno vojaško vezbanje za bodoče vojne operacije. To ni bil Rooseveltov govor za mednarodno ekonomsko kooperacijo! Niti se ni dotaknil onih, ki ustvarjajo agresorje.

Hitlerjev ne bi bilo, ako bi jih ne podpirali mednarodni kapitalisti. Zakaj predsednik Truman vendar ni tega omenil? Leta 1776 je ameriško ljudstvo po svojih zastopnikih izdalo razglas, da se odpove pokoriščni angleškemu kralju, a danes vse kaže, da protektiramo kralje. Pa ne samo domače kralje, temveč vse druge izkoriščevalce!

Abraham Lincoln je rekel, "da nihče ne more vseh in vse čase voditi za nos." Sicer pa ostane še malo tožab, da se bodo vsi narodi v vseh deželah strnili v ekonomsko kooperacijo.

Čas bi bil, da bi se ameriško ljudstvo naučilo in spoznalo svojo politično moč in kdo ga zastopa; da bi spoznalo, da ni dovolj samo biti organiziran v strokovnih unijah; da kapitalisti dela večje in večje profite od leta do leta, posebno pa še v vojnem času! Da so strokovne unije potrebne, toda te so brez večje važnosti, ako delavec nima tudi svojih zastopnikov tam, kjer delajo postavbe; da bi končno spoznali: da se vse lahko pridobi, seve, kar je mogoče, na miren način — z volitvami!

Priznati moramo, da nekaj progresivnih kongresnikov ne odloča, zato je treba večine. Seve, so tudi slučajni delavski zastopniki vidi, da je osamljen, brez moči in ostaja mu dvojce: ali se poda pritisku, ali ostane zvest principom za delavske pravice. Kajpada, gre za njegovo bodočnost: "Bodi z nami, ali pa..." Dovolj o tem!

V Prosveti z dne 18. oktobra je bil priobčen dopis Matta Bahorja iz Sharona, Pa. V njem je vključeno pismo sestre njegove žene Ane Mavec iz Tuševga doma, Bela Krajina. Bahor omenja mene in če mi je morda znana ta družina, ki je pred več leti živela v Calumetu, Mich., in se je pisala Mutz, ki je tudi deklško ime Bahorjeve žene.

Seveda mi je znano, saj sem bil pri Nicku Mutzu na stanovanju in hrani, to je pri očetu Bahorjeve žene. Vse se še dobro spominjam, čeprav bo že kmalu 34 let od tistega časa. K njim sem prišel prav na dan sv. Katarine, 25. novembra 1911, in sicer iz Joliet, Ill., kjer sem bil delal nekaj mesecev, ki je bilo moje prvo delo v Ameriki. Tovarne oz. livarna je ustavila obrat in tako nisem vedel, kam bi šel za delom. Nato sem pisal Nicku Mutzu, ki je bil brat moje pokojne žene, ter kako prišel v bakrene rudnike. Od tedaj, večino mojega bivanja v tej deželi, sem delal pod zemljo.

Na Calumetu pa nisem ostal dolgo. Iskral sem drugod boljše dela, toda ga ni bilo na površju za takega kot sem jaz, ki ne zna nobenega dela, razen čevljarstva. Pa še za tisto delo nisem, ker v Ameriki rabijo čevljarji drugačno orodje in kopta so tu železna, v stari domovini pa so bila tedaj lesena. Sploh sem dal šuštarji slovo za vselej, ko sem se podal v novi svet. Tako sem se privadil delati pod zemljo, kjer čas pri delu — vsaj tako se mi zdi — veliko hitreje mine kot na površju.

Torej delal sem v bakrenih rudnikih v Calumetu, v železnih v Minnesoti, v svinčenih v Idaho; v premogovnikih pa v državah Wyomingu, Montani in tujini v Washingtonu. Leta 1939 pa sem pustil delo prav na isti dan, ko sem pričel delati, to je 23. novembra 1929. Torej prav deset let. Dovolj! Naj delajo mlajši! Bil sem v 60. letu.

Vreme imamo sedaj bolj deževno. Danes zjutraj, 23. oktobra, smo imeli prvo slano v tej jeseni. Dolgi zimski večeri so že tukaj; za družabnost je dosti časa, ampak te tukaj ne poznamo, ker se vsi drže doma. Zdi se mi, da je ta vojna pustila za seboj neslogo! Te nadloge je sedaj povsod.

Zelo sem radoveden, kakšno razmerje bo v bližnji bodočnosti med kapitalističnimi državami in Sovjetsko Rusijo. Dvoje vprašanj: Ali se bodo kapitalistične države izognile možni depresiji in, ali bodo sovjeti prekosili Ameriko v poljedelstvu in industriji? Gotovo pa je, da bodo prišli na sled atomski bombi.

Ako mi želi Math Bahor pisati, je tu moj naslov: 3208 Peabody St., Bellingham, Wash.

George Gornik.

SATIRIČNI KOMENTARJI

Chicago, Ill. — Opera je mogoče edina klasična in kulturna svetovna organizacija, ki ne širi nobene propagande (?). Te klasične umetnosti je bila do danes deležna samo svetovna višja plast.

V kapitalističnih časopisih ogledujem slike operne avdijence. Na njih vidim stare milijonarske dame tako smešno oblečene oz. našmujene, da so za preprostega delavca uganka in ne moreš razsoditi, ali gredo v opero ali na operacijo. In mladi nežni spoli! Izgleda kakor sladolezni rožički! Opazil sem tudi, da so imeli vsi milijonarski "demokratični" gentlemani pokrite glave z visokimi svilnimi cilindri.

Jaz sem eden tistih iskrenih sanjačev, ki ne verujejo v visoke, svilene cilindre. Tudi ne v visoke naslove. Vse, kar mene zanima, je, kaj je pod njimi do brega.

Vsa svetovna reakcija, med njo tudi rimski papež in na žalost tudi mnogi ameriški socialisti, danes gonijo reakcionarno propagando ne samo proti Sovjetski Rusiji, temveč tudi proti maršalu Titu. Prav nič se ne čudim, zakaj socialistična stranka v Ameriki nazaduje leto za letom. V vodstvu stranke so danes osebe, ki ne verujejo več v nauke Karla Marksa in tako nam ne preostaja drugega kot da jih pošljemo v verske zavode, kamor faktično spadajo. Vsi ti svetovni reakcionarji sovražijo tisto rdečo zvezdo na partizanskih kapah tisočkrat bolj kot Hitlerjev izkrivljeni križ. Živela "demokracija!"

Ta reakcionarna klapa pa do danes še ni vodila nobene propagande proti katoliškim kardinalom v Rimu, to menda zato, ker oni imajo na glavah rdeče klobuke.

Prosim vas, dajte mi odgovor, kdo je več pripomogel za poraz fašizma v Evropi — rdeče zvezde na kapah jugoslovanskih partizanov ali rdeči klobuki na bučah rimskih kardinalov? Ha-ha-ha!

Vsa ta reakcija je danes stodstotno za demokracijo, ampak za kakšno, to je pa drugo vprašanje! Vsaj meni se dozdeva, da ima ta korumpirana "demokracija" danes dva načela: prvi je profit, drugi pa korist!

Odkrito povedano, ne strinjam se z nobeno diktaturo. Ako bi mi bilo danes dano na svobodno glasovanje, izbrati dva ekstremna diktatorja, bi glasoval za spodnjega.

Kakor sem že povedal, jaz ne prestanom sanjarim, do danes pa se mi ni še nikdar sanjalo, da bi rimski papež tudi diktator. Tega tudi v novinah še nisem nikoli čital. Meni se vidi, da ima mesec oktober tudi svoje muhe;

Igralka Barbara Bel Geddes (levo), ki nastopa na Broadwayju v igri "Deep are the roots," v družbi Zlatka Balokovicha v skladišču v New Yorku, kjer se zbira in pakira obleka za Jugoslavijo. Upraviteljica skladišča Mary Perkinsova ji tolmači veliko stiskalnico za povezovanje bal.

na hrastu je bilo od zgodnje pomladi do pozne jeseni listje zeleno, a "danes" se spreminja v rdečo barvo.

Mene beseda demokracija še vedno zanima. Vzrok temu je, ker me zanima tudi ta hinavska propaganda od leve in desne strani.

Čudim se vsem mladoletnim demokratičnim študentom, da so bili tako pokvarjeno izobraženi o demokratičnih idealih. In danes se ukvarjajo samo z rusko in balkansko demokracijo. Le počasi, fantje! Najprvo si umijte umazane roke, šele potem vam bodo balkanski "divji" narodi dovolili, da ste vi tista baklja svobodne socialne demokracije. Tem "divjim" narodom je tudi dobro znana ameriška zgodovina. Dvomim pa, da je vam. Ali niso bili rdeči Indijanci originalni lastniki Severne Amerike? Prosim, kdo jih je likvidiral?

Evo, zavedam se, da danes ljudstva po vsem svetu stradajo in umirajo, kajti primanjkuje jim kruha, medtem pa posedujejo sloji, zgornja plast, še vedno živi v izobilju. Mogoče se ljudstva sama kriva tega gorja, ker se še danes ne zavedajo, kaj v realnosti pomeni ime demokracija.

Veste kaj, med tem časom, ko sanjači sanjajo, gotovi revolucionarji dremajo pri pisalni mizi...

Nihče v časnikih ne protestira, da rimski papež ni diktator. Bog ne da! To bi bil neodpustljiv smrtni greh! Torej meni ne preostaja drugega kot da ga jaz malo pocuknem za nos.

Torej prvič, ali ni resnica, da ti sam nastavljaš vse katoliške škofo? Drugič, kdo izvoli kardinala? Ali ti dovoljuješ, da bi verniki katoliške cerkve svobodno izvolili svoje kardinala?

Znano mi je, da so rdeči kardinalski klobuki zelo dragi, mogoče stanejo milijone dolarjev, torej, "sveti oče", ali ni fakt, da kardinali ti sam nastavljaš? Tretjič, ali ni resnica, da ena desetina katoličanov kontrolira papežovo vladavino? Tu ne gre niti za verska načela, še manj pa za demokracijo! "Sveti" in "nezmotljivi" oče ima še danes nad 90% laških kardinalov. Mogoče pa je to resnična papeževa demokracija. Naj se še v bodoče iztekajo vsi zlati studenci vsega sveta v umazano rimsko prestolnico?

John Chamazar.

NAZNANILO BIVŠIM
RUDARJEM

Milwaukee, Wis. — Naznanjam vsem bivšim rudarjem v Milwaukeeju, da na zadnji seji pri Johnu Spehu ni bilo udeležbe. Ako hočete imeti še in kedaj, naznanite tajniku kluba z dopisnicco ali pa mu telefonirajte. Naslov je: John Perko, 1519 E. 53. st., telefon: Mitchell 8455; telefonirajte zvečer po festi uri. Zano prosim, da bi mi poslali svoje naslove. Ako se ne boste zglasili, bo klub razpuščen.

John Perko.

POROČILO ZASTOPNIKA
(Nadaljevanje in konec)

Hermine, Pa. — Sovražniki Sovjetske Rusije širijo propagando, da bo Rusija izpodrinila ameriški trgovski svet, češ, da bo lahko zato kompetirala z našo deželo, ker Rusija zelo slabo plačuje svoje delavce. V ta rog trobi tudi Ameriška delavska federacija, posebno pa njen predsednik William Green. Voditelji te organizacije in drugi reakcionarji niso pa črhili niti besedice proti Japoncem do izbruha vojne, dasiravno je japonski delavec zaslužil samo 10c na dan in japonsko blago je poplavlilo trge po vsem svetu.

Well, kakor kaže, je Green doigral svojo vlogo. Ko sem se nahajal v Morgantownu, sem kupil časopis, v katerem prerokujejo, da se bo militantna unija UMW zopet pridružila k Ameriški delavski federaciji, njen predsednik pa bo resigniral in predal svoje posle podpredsedniku Hutchinsonu. Nadalje je poročano, da se je Green izrazil, da je pot odprta vsem unijam, da se pridružijo Ameriški delavski federaciji, nakar bo postala AFL največja svobodna unija na svetu. Omenjeno je tudi, da morda postane J. L. Lewis predsednik, kateri se je izkazal za najmočnejšega delavskega voditelja, dasiravno ga nekateri zelo črtijo.

Dalje ta list napoveduje organiziranje nepristranske lige v tej uniji, kar bo rodilo vse pogoje za tretjo stranko.

Upajmo, da Amerike ne bo zadelo nasilje kot je Evropa. Ker sem prav pri tem, naj še poročam nakratko o shodu, ki se je vršil 28. septembra v Carnegie Museum Auditoriju. Na shodu je nastopil tudi umetnik Zlatko Balokovich. On je res velik umetnik na gosli. Nastopil je tudi poznani tamburaški zbor univerze Duquesne.

Najbolj pa mi je ugajal govor pittsburskega župana Scalleja. Predstavil je častnika, ki je bil v partizanski armadi v Jugoslaviji. Povedal je, da se je častnik bojeval tri leta v Osvobodilni fronti. Dasiravno je bil partizan v Ameriki šele štiri mesece, je prečital svoj govor v angleščini. Župan nas je tudi opozoril, da smo Američani verjeli, da je bil v Jugoslaviji Mihajlovič tisti junak, toda pozneje smo spoznali, da smo se pošteno zmotili. Dokazi so jasni, vsaj sta Mihajlovič zapustila celo lastni sin in hči.

Brat Medvešek je opozoril, da Hearstovo časopisje še vedno pere Mihajloviča. Le naj ga perejo, toda oprali ga ne bodo nikdar! Recimo, da je imel Mihajlovič dobre namene, da bi si podprel nabral orožja, predno bi udaril po Lahih in Nemcih, toda Nemci in Lahi bi že med tem časom uničili večino za boj sposobnih Jugoslovancev. Pa ne samo to! Koliko večje bi bile ameriške žrtve, ako ne bi bila pravočasno organizirana Osvobodilna fronta v Jugoslaviji.

K temu bi še dejal, ako bi šlo tako daleč kot je želel Mihajlovič, potem bi bil sprejet tak mir kot so ga priporočali "apizarji" in Roosevelt ne bi mogel zahtevati nemške in italijanske brez-pogojne kapitulacije. Sicer pa mu ni preostajalo drugega, kajti

Rusija in Jugoslavija sta se streljale in nadaljevali boj. Da, Roosevelt je to slutil in je hotel obdržati čast Ameriki in pokazati da resnično verjame v poraz nacifašizma, akoravno je bilo to nekaterim samoj na jeziku. Še so dosti govorili, da je imel Ford 100 inženirjev, ki so bili član nemškega bunda. Nakratko povedano: apizarji bi imeli priložnost agitirati, ako se ne bi hoteli goslovani sami boriti proti Hitlerju, češ, zakaj naj bi šli Američani zanje po kostanj v žerjavco. Na naše vojske pa bi bila taka propaganda vplivala in najbrže revoltirali, kakor je vedel sam Hitler in to pripoveduje svojim gestapovcem, namreč Američani kot pristaži kapitalizma, ne bodo prišli na pomoč siji. Torej so se pošteno vrezali v pravica je zmaga.

Evropski narodi sedaj dokazujejo pri volitvah, da se hočejo otresti te more, ki jih je držalo toliko let. Delavci, bodimo na daj na straži, da se ne razpade te kužne bolezni tudi v tej deželi. Zahajajte na društvene unijske seje! Otrsite se strupnega gesla "vsak zase, Bog vse!" Taki bogovi, kot smo poznali do sedaj, so pogubeni.

Pojdimo na kampanjo za vse člane za SNPP, katere principi so dalekosežni. Čitajte dobre knjige! Knjiga "Življenje Nikole Tesle" bi morala vsakdo čitati, in sicer iz loga, ker je verjel v znanost, ne v razne bogove, katere je nadkrilil. On je dokazal, vse lahko človek doseže, ako hoče žrtvovati za narod in za večnost, medtem ko je naša zmeraj preklela vsota izuma, ki bi imela koristiti človeštvu.

Ta dopis sem napisal, da bi vedeli, da še zmeraj potujejo "možgansko medicino", ako se bližam že 66. letu. O narodu kih pa ne bom poročal toliko, dokler bodo prihajale novosti iz Jugoslavije. Mnenja sem, je popolnoma pravilno, da smo prostor za objavo tega pisma.

Anton Zorn.

NESREČA JE VEDNO
ZA PETAMI

Strabane, Pa. — Dne 11. sem šel veseli na delo, kakor navadi. S tovarišem sva se v premogovniku vse v dobrotanju. Nato sem šel po stanika, da izpodrežeta premo. Takoj sta prišla in izpodrežeta, potem pa smo sestrelili, tako sva imela dovolj premo za dan.

S tovarišem sva nato pristopila, da podaljšava trakt, toda nenadoma se je pričel miti strop. Hotel sem odskočiti, toda ni bilo dovolj časa in začelo padati po glavi. Po me je na tla, ker pa se nisem onesvestil, sem začel z glavami rokami dvigati plast, kar je priletela poleg tovariša še druga delavca, ki sta bila v žini, in odstranili so sesuto po mene, nato pa so me naložili na voziček, da me spravijo svetlo, zaeno pa so nazvali bossu, kaj je se zgodilo.

Čutil sem, da imam vse v sesekane in mislil, da ne bom več za nobeno delo. Dobro imamo premogarji trde kape, je obvarovalo moje možgane. Prvo pomoč sem dobil od drugega zdravnika, nato pa so z ambulanco prepeljali v bolnišnico Mercy v Pittsburgh. Po pričeli zdravniki takoj delo na meni. Nekaj časa sem nezavestni in nisem vedel, kaj mi dali na noge vrvice in dem funtov težak utež na noge, tako da se nisem mogel niti premakniti.

Vendar pa mi je šlo z vsakim dnem na bolje in ko je bilo vse v redu, sem bil prepeljan v bolnišnico. Domov je prišel v Nemčiji tudi moj sin. On služi Strica Sama tri leta in sem mesecev.

Ob tej priliki se zahvaljujem prijateljem iz Strabane in okolice, ki so me prišli obiskati v bolnišnico. Obiskal me je tudi brat Pavel Delost. John Cleveland in žena in sorodniki iz Clevelanda. Prišli so mi tudi sestrice. (Dolje na 2. strani)

Jugoslavija postavila temelje novi ljudski demokraciji

Začasna narodna skupščina sprejela temeljne zakone, s katerimi je zavarovala ljudske pravice pred reakcijo in zajedalci

Kot eden najvažnejših zakonov, sprejetih na zasedanju začasne narodne skupščine, je zakon o ustavodajni skupščini in zakon o volitvah narodnih poslancev v ustavodajno skupščino. Skupščina bo imela vso moč, da bo na demokratičen način uredila vsa vprašanja, sprejela ustavo in zakone ter proučila vse sklepe, ki sta jih sprejela AVNOJ in začasna narodna skupščina, ki je sedaj zasedala.

Zakon o ustavodajni skupščini in volitvah narodnih poslancev je potrdil in uzakonil eno največjih pridobitev našega boja, na katerih temelji federativna Jugoslavija, t. j. zajamčilo je enakopravnost narodom Jugoslavije. Skupščina ima dva dela, ki sta popolnoma enakovredna, t. j. zvezni in narodnostni. Zajamčena enakopravnost je osnova za uspešen razvoj in trajno utrditev naše države.

Ustavodajna skupščina odgovarja za vse svoje delo našim ljudem. Poslanci bodo prisegli na narod, da bodo z vsemi svojimi silami čuvali in branili pridobitve Narodno osvobodilne borbe, demokratične pravice našega ljudstva in enakopravnost naših narodov.

Zakon o agrarni reformi in kolonizaciji bo rešil vprašanje, ki ga kraljevska Jugoslavija ni mogla rešiti desetletja. Po tem zakonu bo dobil zemljo tisti, ki jo obdeluje — to je kmet. Kmet je boril za resnično ljudsko državo, ki mu bo dala njegove pravice, ki mu bo dala zemljo in možnostno življenje. Ta zakon je dokazal, da kmet sedaj ne bo prevaran, kakor je bil večkrat v predvojnem času.

Šest zakonov bodo odvzeli kmetijsko posestvo, ki jih imajo posesti cerkve, samostani, razne verske organizacije. Vsa ta posestva so odvzeta brez vsakega plačila. Nadalje bo odvzet vsak kmetov posestnik, ki jo imajo zemljo pa se ne ukvarja z obdelavo zemlje in ni njihov poklicni delovodja. Ravno tako bodo odvzeta vsa posestva, ki so ostala brez lastnika in pravega nadzornika. Nadalje se odvzame vsa posestva in vsa imetja državljanom nemškega raija in osebam nemške narodnosti, kakor tudi vsa imovina, ki je zaplenjena po odloku AVNOJa iz novembra 1944. Zemljo dobijo prvi vrsti poljedelci — borci NOV in POJ in invalidi iz NO borbe.

Ta zakon je zadel vse izkoriševalce, vse tiste, ki so živeli na račun delavnega kmetkega ljudstva. Sedaj bo lastnik zemlje, ki jo obdeluje, ne pa več posestnik, ki je dajal najemnikom drobnice, jih pustil strahovati in v dninarjev služil milijonske vsote. Kmet — sedaj lastnik zemlje bo svojo zemljo obdeloval in bo dvignil produktivno na svoj zemlji. Kmet čuti, da je današnja država njegova država. Te pravice mu je dala ljudska oblast, nova država, za katero se je boril, ker imajo namen kvariti mednarodne odnose in vzbujati šovinistično nasprotstvo proti prijateljskim narodom. Tisk ne sme pozivati državljanov k neizvrševanju vojaških obveznosti in ne širiti alarmantnih vesti, ki imajo namen škodovati državnim koristim.

V primeru, da se tisk ne drži zakonov, lahko izreče okrožno sodišče na predlog javnega tožilca prepoved tiska. Drugače ni potreba za tiskanje nobenih predhodnih dovoljenj naših oblasti, nobene cenzure itd., kar je obstajalo v prejšnjih zakonih.

Da bo tisk res izvršil svojo pozitivno vlogo v vseh vprašanjih javnega življenja, zakon prepoveduje, da bi bili uredniki ali člani uredništva ljudje, ki niso politični in državljanjski pravici. To so ljudje, ki so bili funkcionarji in vidni člani raznih izdajalskih formacij in vojaških formacij. Nadalje se ne pusti na to delo ljudi, ki so bili izdajatelji, uredniki, sodrujki

in pisci raznih fašističnih ali profašističnih listov, knjig, revij in podobno, ki so v teku vojne škodovali našim narodom.

Danes je svoboda tiska popolnoma, kakor je bila kdajkoli do sedaj. Danes imajo tiskarne, papir in druga tehnična sredstva v rokah ljudje oblasti in ne več posamezni denarni zavodi, posamezni finančniki, ki so plačevali časopise, tiskarne, pisce itd., da so pripravljali peto kolono in slabili moč naše države.

Iz inozemstva prihaja v Jugoslavijo vsak tiskani material v našem ali pa kakršnem koli jeziku, ki ni nasproten koristim naših narodov. Jugoslavija je prva država v Evropi, ki ne prepovedala nobenemu tujemu časnika prihoda in ki je ukinila cenzuro nad poročili tujih časnikov.

Zakon o združevanju, zborovanjih in drugih javnih sestankih je eden važnih korakov v sistematični izgradnji demokratičnega reda. Ta zakon je temelj vsemu političnemu in kulturnemu življenju naših državljanov. Zakon zagotavlja vsem državljanom pravico združevanja v politična, kulturna, znanstvena, fizikalna, tehnična in druga združenja. Zagotavlja državljanom sklicevanje sestankov, mitingov, prireditev, prirejanje povork, demonstracij, manifestacij itd. Zakon dopušča popolno svobodo glede organiziranja političnih strank s programom in organizacijskimi oblikami, ki odgovarjajo državnim interesom.

Zakon o kazenskih dejanjih proti ljudstvu in državi je potreben kot dopolnitev že izdanih zakonov in pospešuje prehod v normalizacijo razmer posebno na področju našega sodstva. Zakon bo privedel do enotnosti v nadaljevanju kazenskega sodstva in pripomogel k normalizaciji postopov proti kriminalnim in raznim drugim kaznivim dejanjem.

Zakon o sodiščih

Narodna sodišča postanejo nosilci reda in zakonitosti, opora ljudstva v obrambi narodnih pridobitev. Sodišča so globoko ljudska in izpostavljena ljudski kontroli. Naloge sodišča so v glavnem zaščita pridobitev narodno osvobodilne borbe, zaščita interesov ustanov, tako javnega kakor tudi privatnega značaja, zagotovitev točnega izpolnjevanja zakona, vzgoja državljanov v duhu predanosti domovini ter redno izvrševanje državljanjskih pravic in dolžnosti.

Na koncu zasedanja je začasna ustavodajna skupščina sprejela naslednjo resolucijo o teritorialnih pravicah:

Začasna narodna skupščina demokratične federativne Jugoslavije naroča vladi, da na predstojelci konferenci ministrov za zunanje zadeve v Londonu, izražajoč enotno željo vseh jugoslovanskih narodov, vložijo ves svoj trud, da bo Jugoslaviji privedla pravica do onih dežel, ki so bile s mirovnimi pogodbami po pretekli svetovni vojni v nasprotju z načelom samoodločbe naroda, priključene Italiji, pa so sestavni deli jugoslovanske celote v narodnostnem, zemljepisnem in gospodarskem pogledu. To so Slovensko Primorje, Beneška Slovenija, Trst, Istra, Reka, Zader in otoki Lastovo in

Vesti iz nove, prerrojene Slovenije in Jugoslavije

Več pažnje zapeljanim otrokom!

V Novem mestu so nekam čudni odnosi med najmlajšimi, med otroci. Tisti otroci, ki so simpatizirali s partizani za časa okupacije, prirejajo sedaj mitinge, hodijo na pionirske sestanke in s svojim delom pomagajo pri obnovi. Tisti otroci pa, ki so bili zapeljani po belogardistični propagandi, so danes od vseh prezirani in stoje ob strani. Tudi te najmlajše bi bilo treba pritegniti in jim nuditi potrebno vzgojo. Ti otroci hočejo danes delati, toda v Novem mestu ne smejo prihajati niti na sestanke, kaj še, da bi kje pomagali ali nastopali.

Otroška duša je rahla ter občutljiva in čuti vse to. Nihče pa ne pregleda okoliščin, ki so dovedle do tega, da je bil del otrok zapeljan. Te otroke samo obsojajo kot krivce, ki so z lastnim razumom in voljo krivi za svoje življenje v času okupacije.

"Umakni se, saj si belogardistični otrok," je zavpila neka mladinka nad 10-letnim dečkom, ki je slonel ob ograji galerije v Domu ljudske prosvete in bil ves zatopljen v prireditvi. Dečkove oči so se začude no zazrele v tovaršico.

Taki odnosi so vladali precej dolgo in deloma vladajo še danes. Nihče se pa ni pozanimal, da bi te otroke vzgajal. Saj nam mora biti vendar jasno, da niso ti zapeljani otroci sami krivi svoje preteklosti. V veliki meri so krivi njih starši in po propagandi, ki so jo širili povsod, tudi po šolah in cerkvah. Tako je uspelo precejšen del otrok speljati na kriva pota. Zloglasni belogardist Volbank

Pelagruž. Po velikih vojnih naporih in ogromnih žrtvah, s katerimi je Jugoslavija toliko doprinesla k zmagi Združenih narodov, po pravici pričakuje, da bo našla polno razumevanje pri svojih velikih zaveznikih.

Zakoni sprejeti na sedaj začasne ustavodajne skupščine nam jamčijo, da bodo pridobitve narodov Jugoslavije ohranjene, da se bodo poglabile in utrdile. Zakoni sprejeti na teh zasedanjih so odraz težnj naših narodov, so zakonjene pridobitve našega ljudstva, ki si jih je pridobilo v teku 4-letne narodno osvobodilne borbe.

Vsak državljan nove Jugoslavije, posebno vsak mladinec mora do temeljev spoznati strukturo naše narodne oblasti, zakone ter dolžnosti in pravice državljanov nove Jugoslavije. E-dino na ta način bomo lahko izvrševali svoje državljanske pravice in pripomogli k izboljšanju in napredku naše države. Zato je dolžnost vsakega državljana, posebno vsakega mladince, da preštudira vse zakone, ki so bili sprejeti na zasedanju ustavodajne skupščine. Material z zakoni je dobiti v "Borbi", "Ljudski pravici" in "Slovenskem poročevalcu".

M. G. v "Mladini."

je izbiral za svoje kurirje dečke okrog 14 let.

Tudi 15-letni Rosterjev Tonček je bil Volbankov kurir. Danes, ko je spoznal svojo krivdo, mu je težko in išče načinov, da bi popravil napako. Pridno dela, toda vedno ga odtrajajo in je preziran od ostalih otrok.

V nedeljo, 12. avgusta zvečer, je prišel Tonček na Mestni odbor. Drget mu je stresal ustnice, odprl je roko, ki je bila stisnjena v pest in položil na mizo pred sekretarja 200 dinarjev. "Za spomenik! — Kriv sem! — To smo nabrali na pionirski prireditvi v naši ulici!" je dejal s tresočim glasom.

Ulica, kjer je Tonček doma, je bila na glasu kot najbolj belogardistična ulica v mestu. V nedeljo, ko je bilo odkritje spomenika v Murški Soboti, pa so otroci postavili v neki hiši oder, povabili ljudi iz te ulice in nastopili. Pobirali so prostovoljne prispevke za spomenik "Zmage." To je bila Tončkova zamisel in že nekaj dni prej je pripravil program.

Ne pozabimo na zapeljane otroke! Dajmo tudi zapeljanim otrokom možnost, da popravijo svoje napake in da se v organizaciji prevzgojijo.

Pavlin Danica v "Mladini"

DRVA ZA LJUBLJANO

Pred nami je zima, s katero je najtesneje povezano vprašanje preskrbe drv za kurjavo. Kajti premog je večinoma potreben predvsem v industrijske svrhe, zaradi tega je priprava drv toliko važnejša.

Ker gre pri tem za blagostanje vsega naroda, je potrebno, da takoj pristopijo k intenzivnemu delu na tem področju vse organizacije, vsa podjetja, državna in privatna.

Mladinska organizacija je k temu delu že pristopila. Zadalasi je nalogo, da preskrbi drva za vso Ljubljano.

V ta namen se je organizirala delovna brigada iz mladincev in mladink prve in druge mladinske delovne brigade. V tej brigadi so mladinci stari nad 15 let, mladinke pa nad 16 let. Brigada šteje 900 do 1000 mladine.

Drva bodo napravljali v Bohinju. Sistem je sestavljen tako, da bo njihovo delo čim lažje, da bo zahtevalo manj truda in strokovnega znanja. Nujna pa je tudi pomoč strokovnjakov, kar bo preprečilo nesreče, delo pa se bo izvrševalo načrtno in hitreje. Radi tega je dala IV. armada na razpolago 50 tovarišev iz XXXI. divizije, kmečke sinove, ki so tega dela vajeni. Ti bodo porazdeljeni med svojo mladino, posebno med tiste, ki bodo podirali drevje. Poleg tega bo imela brigada tudi svojega zdravnika in sestre. Delo samo pa bo porazdeljeno po grupah. Prva grupa bo podirala drevje in ga obsekavala, druga ga bo razlagovala in cepila drva, tretja pa bo drva transportirala do ceste.

Brigada bo nastanjena v hotelu Zlatorog in še v dveh velikih

Stara igra se ponavlja. Policija mesta Philadelphia napada stavkarje. Člane jeklarne unije CIO, pri drušbi SKF, ki izdeluje jeklene tečajake kroglice (ball-bearings). Stavka je nastala, ker je družba ignorirala kolektivno pogodbo. Kompanija se je zatekla tudi k sodaljski svlačici in toži unijo za dva milijona dolarjev odškodnine "za izgubo na produkciji." Tako kapitalisti pojmujejo "demokracijo."

kih poslopljih. Vsa hrana bo preskrbljena iz Ljubljane, katero je nakazalo ministrstvo za preskrbo.

8 bataljonov bo štela brigada. Ti bodo razdeljeni po četah na posamezne vrste dela. Bataljoni bodo med seboj tekmovali.

Delali bodo po 5 ur dnevno, t. j. štiri bataljoni dopoldne, štiri pa popoldne. Vse ostali čas bodo imeli na razpolago za fizikulturo, za politične ure, za učenje in vzgojo, za počitek in razvedrilo. Ob nedeljah bodo imeli skupne izlete v bližnjo okolico. Red in disciplina bosta predpogoj njihovega življenja.

Priprave za to akcijo so že v polnem teku. Pred nekaj dnevi je že odšel bežigradski bataljon v Bohinjo, da tam pripravi vse potrebno za prihod brigade. Čistijo prostore, pripravljajo vanje slamo in urejujejo kuhinjo.

Brigada sama pa se že v Ljubljani pripravlja na akcijo. Bataljoni imajo sestanke, na katerih se seznanjajo z načinom novega dela, da se ne bodo že v prvih dneh preveč utrudili, obenem pa predelavajo načrt njihovega bodočega življenja v Bohinju.

Pripravljena drva bo končno prevzel prometni zavod pri gozdarskem ministrstvu, kateri bo drva po svoji uvidenosti razdelil.

Vsa brigada in vsa Ljubljana je hvaležna ministrstvu za gospodarstvo, ki je ukrenilo vse, da se bo ta akcija izvedla čim uspešnejše.

PREKOSILI SO LJUBLJANO

Težko smo pričakovali rezultatov tekmovanja, ki so si ga zadale vse množične organizacije OF od 19-26. avg. v zbiranju starega železa. "66 ton starega železa je zbrala mladina Ljubljane" je bilo eno izmed prvih poročil o uspehu tega tekmovanja med mladino. S tem uspehom je dokazala mladina Ljubljane, da je pripravljena prijeti za prav vsako delo, ki ga stavlja pred vso mladino naša narodna oblast. Ta številka pa je spremljala tudi prav vsakega pionirja Vrhnike ob zbiranju železa. V vseh sredi naših pionirjev je bila samo ena misel: pri tekmovanju moramo biti med prvimi!

Kljub temu, da so bile v tekmovanje vključene vse množične organizacije OF, so se na Vrhniki vključili v to tekmovanje samo pionirji. Njihovo delo pa je rodilo zelo lep uspeh. Zbrali in odposlali so na Jesenice 23 ton železa. Ta številka nam kaže, da Vrhnika ne zaostaja za Ljubljano, če upoštevamo, da je Ljubljana mesto, ki šteje okoli 100.000 prebivalcev, dočim je Vrhnika trg s 3000 prebivalci. Moramo pa tudi upoštevati, da je v Ljubljani sodelovala vsa mladina, dočim so na Vrhniki izvedli to delo le pionirji.

Vsem pionirjem, ki so sodelovali pri nabiranju železa, izreka okrajni odbor zveze mladine Slovenije-Vrhnika priznanje in pohvalo za njihovo pošteno in uspešno delo; posebno pohvalo izreka vsem načelnikom posameznih skupin, ki so pionirje vodili in jih s svojimi zgledom navajali k delu.

Iz tega podviga so izšli tudi trije udarniki dela, ki so v tekmovalnem času napravili vsak

po 600 delovnih ur, in sicer: Miklavčič Janez, Štirn Vinko in Štirn Majda. Tem pionirjem je v znak udarniškega dela dovoljeno nošenje rdeče rute, katere bodo smeli nositi širom Slovenije samo oni pionirji, ki bodo z delom dosegli to odlikovanje. Okrajni odbor ZMS Vrhnika. Po "Mladini".

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani)

in druge stvari, tako da sem imel vedno vsega dovolj.

Naj tudi omenim, da je prišel domov zaročenec moje hčere, ki je služil štiri leta na Pacifiku, nakar sta bila 20. oktobra poročena. Ker pa nimamo matere, da bi spekla potice, so se ponudile prijateljice in pripravile vse, kar je bilo potrebno za ohect. Ker pa ni bila velika ohect, smo šli od poroke v restavracijo, kjer smo imeli večerjo. Bilo nas je 25. Tam smo dobili tudi malo šampanjca, potem pa smo jo odkurili proti domu, kjer smo se prav dobro imeli. Prijatelj Joe Šenkinč je prinesel tri galone od zida. Imeli smo se prav dobro.

Vsem se zahvaljujem za darila, ki sta jih prejela ženin in nevesta.

Joe Delost.

Razni mali oglasi

HOW WOULD YOU LIKE A NICE HOME?

Complete charge of small apartment. Saturday and Sunday off. No laundry, no windows, top salary. SUPERIOR #247—from 9 to 5

WAITRESS NEEDED AT ONCE

Meals - Tips - Uniforms - Good working conditions - Steady work. Good transportation.

Phone AURORA 25326 27 So. River Street

MEN

A wonderful opportunity for POLISHERS AND BUFFERS with job shop experience. Don't wait. Apply today. M & B PLATING CO. 3318 W. Armitage

WOMAN

for general housework Stay or go - Good home Top salary - References required CAPITAL 2788

WOMAN

FOR GENERAL HOUSEWORK Own room. No heavy laundry. No windows. Assist with two children. Good home. Top pay. Call Phone - PALISADE 5588

CHEER THE SICK

SEND Flowers

V Prosveti so dnevne svetovne in delavske vesti. Ali jih čitate vsak dan?

Člani unij CIO, ADF in neodvisnih pomagajo indonezijskim mornarjem v San Franciscu pri pletiranju pred uradom holandskega konzula. Vse to v znak protesta, ker skušajo holandski imperialisti zopet zaslužiti okrog sto milijonov Malonesov na Javi, Sumatri, Borneju in nekaterih drugih otokih na južnem Pacifiku.

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman

Spisal

dr. Ivan Tavčar

(Nadaljevanje)

DESETO POGlavJE

Kardinal markeze Spina je sedel pri zajtrku. V Ljubljani je bil vedno nezadovoljen, zato je bil tudi ta dan prav slabe volje. V rdeči kardinalski svoji obleki se je odpravil k avstrijskemu cesarju k avdienci, katero si je bil izprosil v poseben namen.

Tudi ta avdienca mu je ležala v kosteh ter pomnoževala njegovo čemernost. Bil je gospod, ki je rad živel v miru, ki ni maral imeti opraviti s skrbmi, katerih mu je nalagal poklic itak le malo. A tu v meglenem mestu ni imel mirnega življenja, pogrešal je mehkega laškega podnebnja in visokih, temnih sob svoje palače v Bologni, kjer je v somraku sanjari ter uganjal tiste dolge far niente, ki Lahu tako zelo ugaja. Vsega tega ni imel v Ljubljani, zato je bil čemeren in siten. Ko je dvignil srebrno skodelico k ustom, je menil, da je kava premalo sladka. Jezno je zaklical: "Margherita!"

Takoj je prihitela v izbo ženska, stara nad dvajset let. Bila je — po laškem okusu — lepa stvar, debela, da se je vse treslo na nji, in črni oči, da so se kar bliski usipali iz njih. Pikanost rumenkasto-rjavega obraza je pomnoževala temna črtica črnih brč pod nosom, kar Lah bi tudi ljubijo pri svojih krasoticah. Bila je snažno opravičena, a krilo je nosila tako kratko, da sta koketno gledali izpod njega drobni nožici, drobni nožici v svetlordečih nogavicah.

Ta Margherita je bila "nečakinja" kardinala Spine, nečakinja, kakor jo je imel tiste dni skoraj vsak kardinal na svojem dvoru. Pri markezu še ni bila dolgo časa. Najel jo je bil takorekoč za svoje bivanje v Ljubljani, ker se mu je bila prejšnja "nečakinja" skujala. Uprla se mu je bila ter ni hotela na mraz v severno mesto. Privadil se je je bil kakor pri mizi, ko mu je stregla, tako zvečer ko ga je spravljala v posteljo. Tudi mu je znala pripravljati izvrstne kopeli, da si je umil noge ter kroti težko kri, če mu je silila v glavo, kadar je bil popil malo preveč sladkega kiantija ali pa dišečega vina, ki se rodeva po temnozelenih gorah okrog bele Verone. Vsega tega je pogrešal v Ljubljani, in sam Bog zna, bo li Margherita postala vredna naslednica oni, ki ga v grdi nevaležnosti nista spremljali na ljubljanski kongres! K drugim skrbem se je pridružila še ta, a priznati se mora, da je bila najglavnejša med skrbmi, ki so morile priletne kardinala.

Ker je bila Margherita šele kratek čas v službi pri bolognskem prelatu, mu je izvirala iz tega prijetna posledica, da je bila ženska še sladka, pokorna in potrpežljiva in da ni kazala tiste domače intimnosti, ki je dostikrat vir upornosti in zbadljivosti, kar se oboje rado pokaže, če je "nečakinja" predolgo časa v kardinalski hiši.

Prihitela je v sobo ter v eni sapi vprašala: "Kaj ukazuješ, eminenca?"

Kislo je odgovoril kardinal: "V kavi ni sladkorja!"

"Ni mogoče!"

In prisegala je pri vseh svetnikih in pri naj-

svetejši Madoni, da je dala v kavo ravno toliko sladkorja, kakor ga je dajala druga jutra.

"V kavi je premalo sladkorja! Če vam pravim, donna Margherita, potem je tako!"

"O Madonna, o Madonna!"

Odhitela je iz sobe, da so krija šumela okrog nje in da sta se kazali nožici v rdečih nogavicah in tisto, kar je bilo lepo zaokroženo še višje zgoraj! Prinesla je še dva koščka sladkorja ter ju vrgla kardinalu v kavo.

"Sedaj bo sladka, kakor je Bog oče sladkejši ne pije!"

Vzdignil je skodelico, in ko jo je pokusil, je dejal: "Dobra je!"

Ali kardinalova slaba volja še ni bila pregnana.

"Čemu nosite rdeče nogavice, signora Margherita?" Pristavil je osorno: "Me li hočete spraviti v kake govorce?"

V tisti dobi je bila v Italiji precej razširjena navada, da so dame, h katerim je zahajal kak kardinal na obiske, njemu na čast nosile rdeče nogavice. Takih rdečih nogavic je bilo svoj čas v Benetkah kardinal podleskov spomlad na travniku! Vse častivke ondotnjega patrijarha so nosile take nogavice. Naravno, da so nastajale hudobne govorce, katerim se tudi tako visoki gospodje, kakor so kardinali katoliške cerkve, ne morejo izogniti; to priča, kako pokvarjen je ta svet, ki hoče v najnedolžnejših rečeh opaziti kaj pregrešnega. Brez dvojbe je imel to v mislih kardinal Spina, ko je osorno dostavil: "Me li hočete spraviti v kake govorce?"

Takoj je imela solze v očeh in z jocačim glasom je odgovorila: "Kako vprašanje je to, eminenca! Rdeče nogavice nosim, ker vendar vem, kaj gre takemu gospodu, kateremu mi je čast služiti. In Materi božji v Loretu bodi hvala, da me je doletela ta služba!"

"Kaj imam od tebe?" je zarohnel kardinal, ne da bi kaj posebnega mislil pri tem.

Po navadi pobožnih devic, ki so v svojega dušnega pastirja vsekdar in pri vsaki priliki zaljubljeni, je donna Margherita sramežljivo odgovorila: "Je li moja krivda, eminenca?"

Stari kardinal je zastokal, ji nekaj hipov zrl v črno oko, ki je junaško preneslo ta pogled, končno pa je izpregovoril, a ne posebno ostro: "Taceas! To se pravi: molči!"

Užaljena je hotela oditi. A zadržal jo je kardinal, rekoč: "Počakajte, signora Margherita! Per dio mio! Tu je moj talar in dva gumba na njem sta odtrgana! Tak naj stopim pred cesarja! Vsi me zanemarjate! Jaz pa plačujem, da gredo škudi od mene kakor kaplje izpod neba, kadar je najhujša ploha! Kuharju povejte, da naj bolj skrbno opravi svoj posel, sicer ga udam s svojo jezo, da odfrči iz službe! Včeraj so bile pečene brinovke na mizi, in sam Bog ve, kako rad jem pečene brinovke! Pa niso bile pečene, ampak osmojene! Povejte mu to, signora Margherita!"

Z belim robcem si je brisala oči, ko je odšla. "Naj le joka," je godrnjal markeze sam pri sebi, "se je vsaj kaj prime! Sicer je pa brdka ženska!"

(Dalje prihodnjič.)

Črtice in povesti

Spisal F. S. Finšgar

(Nadaljevanje)

Popotnik je zavlil na levo. Tiho je šel ob plotu po travi, da ne bi zašumel pesek pod nogami.

Pred rodno hišo. Bela je v mesečini, kakor nekda. Nič se ni postarala. Na oknu je zatakajena cvetoča lipova veja — že vela in suha. Kakor pred dolgimi leti, ko je šel sam po tako vejo binkoštno soboto in jo prinesel materi, da jo je zatekla na okno.

Skozi okno sije luč — edina v vasi. Popotnik se je vznemiril: ko bi bila sestra obolela?

Napotil se je po stopnicah in rahlo potkal na vrata. V hiši se je zgenilo, v veži so zadržale boste noge.

"Kdo je?"

"France!"

Zaskrpal je zapah.

"Oh, ljuba duša, ti si, France, pa takole sam in ponoči! Pa, da nam nisi nič pisal! Bi stopil on v Otok do počke. Saj ni tako silnega dela, in mlada kobilica dobro teče."

"Sestra, samo mimogrede te pogledam in pozdravim."

"Čaj, precej pokličem njega. Na izbi spi!"

"Ne smeš! V hišo pogledam do tvojih otročičev!"

"Spita, France! Sicer pa le pojdi in poglej! Jaz ti pa pri-

pravim posteljo, pa mleka bi ti zavrela; kaj bi ga?"

"Sestra, pojdem dalje. Jutri se morda vrnem; morebiti tudi ne!"

"Dalje bi hodil! Kako si čuden! Polnoč udari! Če hočeš, bi šel jutri..."

Popotnik je sedel truden k peči na klop. Ob klopi je bila zibka; v njej je spal otrok. Rok je držal izpod odeje pod glavo, kakor bi se igral s kodri. Majhna uestca so se smehljala, po licu je žarel mir.

Sestra je umolknila in s skrbjo gledala v blede bratovo lice. Sedla je na klop pod oknom, dvignila nogo na rožanec zibke in zibka se je enakomerno točila po podu.

Tihota...

Samo zibka je trktrkala. Skrbne sestrine oči so vsele na otožnem bratovem licu. Popotnik je pa gledal speče dete.

"France, pa nisi bolan?"

Nič odgovora. Brat ni dvignil glave, z očesom ni trepil, da bi se ozrl v sestro in ji odgovoril.

In zopet skrivnostni mir v tihi sobi ob brleči lučki...

Popotnikove ustnice so se začele premikati. Sestra je prislušala. Razumela je odtrgano besedo. Njeno srce pa je

čutilo vse, kar je šepetalo bratovo srce.

"Ne bila bi mi vera v sebe vzeta..." Sestrino rahlo srce je čutilo, česar doslej še ni nikoli. Oči so se ji široko odprle.

Vera vase — vera v lastno moč — vera, da dospe do visokih ciljev... In on je imel tako visoke cilje! Daleč so bili, daleč in visoko, da jih je slutil samo on. In šel je za njimi, samotni romar. Ob desni in levi so ga gledali drugi popotniki. Z ramami so skomizgali, med seboj so šepetali; ko je odšel, so se mu posmihali.

"Kaj hočemo? Reže je!"

Prst so devali na čelo.

"Ne bo vse prav tule notri; napek se mu je naredilo. Škoda zanj."

Samotni romar se je ozrl do cilja, in se ozrl nazaj. Ustrašil se je. Ni se ustrašil, da je cilj tako daleč in tako visoko, ustrašil se je, da je vrzel med njim in med drugimi tako strašno široka.

"Nikogar ni za meno! Vsaj eden, vsaj dva naj bi prišla, da me opreta, ko truden omahnem kraj poto. Vsaj eden ali dva! Pa ni nikogar..."

Popotnik je pogledal proti cilju, ki je bil tako visoko, spreletelo ga je od strahu. V njem se je dvignil dvom, ginila je veja v samega sebe. Nanj je legla bridka teža, noge so postale trudne, glava je omahnila...

"Ne bila bi mi vera v sebe vzeta..."

Romar se je hotel vrniti s težke poti. Pa se ni vrnil, ker se ni mogel, ker se ni smel. Njegovo srce je pa krvavelo...

Srce viharje notranjih igr... Popotnik v Rubičevi hiši se je ozrl na obraz sestre.

V očeh brezmejna vdanost in vera v sebe, vera v svojo moč. Nič obupa, nobenega viharja! Lice vse razbrzdano od potnih srag, roke žuljave, gube na sklepih, hrbet že nagnjen pod težo. A vendar toliko upanja in vere. Dojenčka objema ena roka, druga dela. Jutranji svit zažari njej prvi — materi, njej zadnji ugasne večerna luč. Nobenega mrmranja, nobenega vzdih — mir — mir na lice, mir na ljubezen v očeh, v srcu...

In domislil se je popotnik: "Ljubezen zvesto najti, kratke sanje..."

In tu, na očetovem svetu, pod slamnato streho, za ozko pot ji ni prestrma, nobeno solnce prevroče, nobena noč predolga...

"Zvesto srce in delovna ročica..."

Popotnikovo oko se je zmračilo. Po licu sta pritekli dve solzi...

Sestra je zrla na popotnika. V prsih ji je postalo tesno, obrnila se je od brata in skrla solze, ki so se ji ulile.

Pa naenkrat se brat zdrami. Vstane, v peč se obrne, solze si obriše. Domisli se svojega zvanja, v sestrini ljubezni se oživi njegova. Njena ljubezen vse prenese, tudi moja mora — mora! "Stanu se svojega spomni, trpi brez miru!"

Popotnik seže v žep in vtakne vsakemu detetu pod zglavje križani tolar.

"Z Bogom, sestra! Lepo je bilo nocoj... Po svetu ni tako... Z Bogom, sestra!"

Vrata so zaskripala, črna senca se je izgubila med vrtovi, vrh stopnic na predruje je pa ihtelo srce...

Na čumnatno okno pri Ovseniku v Žirovnici je nekdo potrkal.

"Matija!"

"France! Odkod?"

"Odpril!"

Sedla sta na skromno posteljo Čop in Prešeren.

"Matija, nocoj sem jokal!"

"Jokal? Ne verjamem!"

"Jokal in ni me sram!"

"Zakaj?"

"Daj mi košček papirja!"

Prešeren je sedel k mizi in pisal...

"Beri, prijatelj!"

Čop vzame in bere:

"Oj Vrba, srečna, draga vas domača..."

"Pesem o izgubljenem raj!"

"Pa bi človek ne jokal..."

(Dalje prihodnjič.)

Razni mali oglasi

DISHWASHERS

needed at once. Meals and room. Good working conditions. Steady work. Top pay. Apply MORGAN PARK MILITARY ACADEMY, 2153 West 111th St.—Beverly 2265.

MIDDLE AGE HOUSEKEEPER

Own room. Employed husband. No heavy work. No windows. Good home. Top salary. VINCENNES 0105 7207 S. Vernon

WOMAN for light housework. Own room and bath. Good salary. No windows, no heavy laundry. Small apartment near North side. Assist with one child. Call Whitehall 4585, if no answer call Superior 8245. References required.

HOW WOULD YOU LIKE A NICE HOME?

Light housework. Plain cooking. Own room and radio. No laundry, no windows. Assist with school child. Top salary. ROGERS PARK 6699.

HOUSEKEEPER

New 5 room house - Go nights. 5 days a week. 3 employed adults. Conveniently located. References. 6408 N. W. Highway Newcastle 2802

WOMEN & GIRLS

OPERATORS—EXPERIENCED Single, double needle power machines; piece work rates: \$1 per hr. KENRUSS 1219 Van Buren, 5th floor rear

Secure your future with an old firm. We need MEN for general machine work. Experienced. Excellent working conditions. SIGWALT MFG. CO. 2011 N. Lawndale

GIRLS NEEDED AT ONCE

Age twenty-five to forty. Good working conditions. Steady work. Top pay for light factory work. VINCENNE 0661 1011 East 75th St.

Razni mali oglasi

2 ALUMINUM MOLDERS

2 Aluminum Bench Filers No experience necessary. A. THIEDE 4340 West Melrose St. Palisade 8407

WOMEN

Operators for Single Needle machine Good working conditions Apply

ALLAN SHOE MFG. CO. 611 West Division

NEEDLE WORKERS

Experienced; to be trained to make hand sewn lamp shades; earn while you learn a highly paid trade.

S. & O. SPECIALTIES CO. 2020 Milwaukee

OPERATORS

Experienced on Saturn Braid. Good pay; plenty of large orders; daylight work; room; come ready to work. DEL-RUTH HAT CO., 153 N. Wabash.

WOMEN

Light assembly work. GIRLS—experienced and inexperienced. Steady jobs, good working conditions. Time and half overtime. See Mr. Fischberg, 2nd floor, 711 W. Lake Street. SPENCER COMPANY

GIRL

About 35. Room and board. \$30 week. 1 evening off. Care of invalid. Prefer Italian girl. SEELY 5974

WOMAN

for general housework. Near North side home. Own room. No laundry, no windows. Assist with children. Good home. MOHAWK 6520. 121 W. Goethe Street

WOMAN

to care for invalid lady Plain cooking - \$25 a week Stay; 3 room apt. 308 FAIRFAX 2772

WOMEN & GIRLS

Experienced for sausage link & packing depts. Excellent working conditions. Plenty of overtime. Apply RICHTER'S FOOD PRODUCTS, Inc. 1040 West Randolph St.

GIRLS-WOMEN

Light, Pleasant Work Picking and Packing Orders

Permanent Job if Qualified

IMMEDIATE DISCOUNT ON PURCHASES AND EMPLOYEES BENEFITS APPLY AT ONCE

GAMBLES STORES, Inc. 2750 W. 35th St.

VICKY SAYS...

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

"Pardon me, have you bought a Victory Bond?"

Razni mali oglasi

JANITRESSES MOPPERS

Michigan Avenue Office Building

Fine working conditions

STEADY WORK

GOOD PAY

Vacations with Pay

Short Hours

(Kindly foreman)

LONDON

GUARANTEE

& ACCIDENT

BUILDING

360 No. Michigan Ave.

See Mr. Trohan after 5 o'clock

ŽENSKÉ

ki ste bile uposlene v vojni industriji

All gledate za delo?

TELEFON KOMPANIJA RABI

HIŠNICE

(JANITRESSES)

Zenske za čiščenje v vseh delih mesta

od 5:30 pop. do 12. ure ponoči

Rabimo tudi POMAGALKE V JEDILNICI

Oglasite se v uposlovalnem uradu za ženske

ILLINOIS BELL

TELEPHONE

COMPANY

v prtiličju

309 W. Washington St.

CHICAGO

Razni mali oglasi

2 GIRLS

to work on

DRY TUMBLERS DRY ASSEMBLERS

Also Feeders and Folders

48 hrs. - Vacation with pay - Ideal transportation and working conditions

LEADER LAUNDRY CO.

1643 W. 43rd St.

ALTERATION WOMEN

to work on

SUITS AND DRESSES LADIES' WEAR

FULL OR PART TIME